

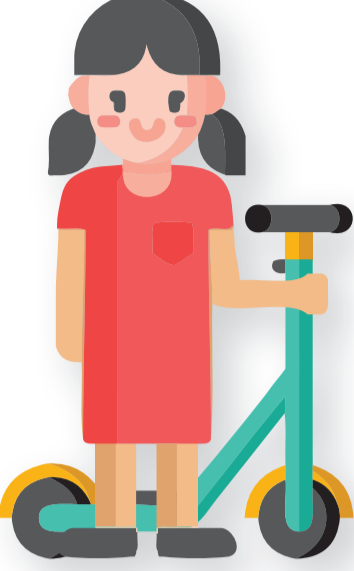

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

							
GŁUŻENIE	GAWORZENIE	PIERWSZE SŁOWA	POŁĄCZENIA DWUWYRAZOWE	ZDANIA KILKUWYRAZOWE	PYTANIA	ZDANIA ZŁOŻONE	ROZBUDOWANA NARRACJA
Komunikuję się za pomocą krzyku lub płaczu. Około 2. miesiąca życia zaczynam wymawiać samogłoski, a około 4. miesiąca życia – spółgłoski, tworząc przypadkowe kombinacje, np. <i>gu, agu, ghy, abw</i> .	Około 6. miesiąca życia wypowiadam sylaby typu <i>ma-ma-ma, ta-ta-ta, ba-ba-ba</i> . Nie oznacza to jednak, że wołam mamę, tatę lub babcię – po prostu „bawię się” sylabami. Około 8. miesiąca życia próbuję naśladować i powtarzać dźwięki i sylaby. W przypadku braku gaworzenia należy zbadać słuch dziecka!	Początkowo rozumiem krótkie wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, np. <i>nu-nu-nu, brawo!</i> Reaguję na proste polecenia, np. <i>daj</i> . Około 10. miesiąca życia zaczynam rozumieć, że gest wskazywania palcem służy do komunikacji. Patrzę na to, co pokazujesz i słucham tego, o czym mówisz. Samodzielnie pokazuję palcem to, co mnie interesuje. Zaczynam rozumieć proste komunikaty i świadomie używam słów (np. <i>mama, tata, baba</i>), a z czasem wypowiadam również takie, którymi nazywam przedmioty, czynności, cechy (np. <i>bam, bum, muuu, am, pa pa, cacy</i>). Szybko uczę się nowych słów. Niektórych nie jestem w stanie wypowiedzieć tak, jak dorośli, dlatego mówię <i>da</i> (lub <i>aj</i>) zamiast <i>daj</i> albo <i>jaja</i> zamiast <i>lala</i> . Wyrażam sprzeciw (np. <i>ne</i>) i zgodę (np. <i>ta</i>).	Rozumiem więcej niż potrafię powiedzieć. Pod koniec tego okresu kojarzę większość nazw osób, przedmiotów, cech i czynności z najbliższego otoczenia. Zaczynam pojmować proste relacje przyczynowo-skutkowe, np. <i>Daj mi buty, bo idziemy na spacer</i> . Słowa, które wypowiadam, mogą pełnić funkcję zdania, dlatego należy brać pod uwagę kontekst mojej wypowiedzi, np. <i>bum bum</i> może oznaczać <i>daj mi auto, chcę się nim bawić</i> . Tworzę wypowiedzi dwuwyrzowe, np. <i>Baba, tu. Mama, chodź</i> .	Rozumiem już bardzo dużo. Wykonuję proste polecenia, np. <i>Pokaż ucho (oko/psa/kota)</i> . <i>Daj mi konewkę</i> . <i>Przynieś kalosze</i> . Umieję powiedzieć, jak się nazywam. Zaczynam mówić coraz więcej i chętnie to robię. Tworzę zdania złożone z kilku słów. Zaczynam zadawać pytania, np. <i>Co to? Dlaczego?</i> Mówię o tym, co aktualnie spostrzegam. Mogę używać jeszcze niepoprawnych form gramatycznych, ale szybko uczę się tych właściwych. Zaczynam tworzyć własne słowa (neologizmy dziecięce) na wzór innych słów, które znam, np. <i>stopownik</i> (znak stop), <i>młotać</i> (wbijać gwoździe).	Zadaję mnóstwo pytań. Wykonuję polecenia typu <i>Daj mi pudełko i misia</i> . <i>Daj mi to, co jeździ, a później to, co lata</i> . Rozumiem większość wyrażen przyimkowych (np. <i>na stole, pod kanapą, za franką</i>) i potrafię się nimi sprawnie posługiwać. Coraz lepiej radzę sobie ze związkami przyczynowo-skutkowymi i relacjami czasowymi. Stosuję mniej neologizmów. Mogę już wymawiać głoski [s, z, c, dz], które w mowie spontanicznej mam prawo jeszcze zamieniać na [ś, ź, ć, dź]. Zdarza mi się pomijać sylaby w dłuższych słowach (np. <i>hipotam = hipopotam</i>), przestawiać sylaby (np. <i>kolomotywa = lokomotywa</i>), upraszczać grupy spółgłoskowe (np. <i>nuk = wnuk</i>).	Zaczynam rozumieć, że słowa mogą mieć różne znaczenia, np. <i>zamek</i> to 'budynek', ale też 'element drzwi lub odzieży'. Tworzę rozbudowane wypowiedzi, które dotyczą teraźniejszości, ale również przeszłości i przyszłości. Mogę już wymawiać głoski [sz, ż, cz, dź], które w mowie spontanicznej mam prawo jeszcze zamieniać na [s, z, c, dz]. Mogę powiedzieć <i>lowelek</i> zamiast <i>rowerek</i> i jest to zgodne z normą. Zdarza mi się upraszczać grupy spółgłoskowe (np. <i>seckolu/szczekolu = w przedszkolu</i>).	Rozumiem dwu- i trzyetapowe polecenia (np. <i>Weź topatkę, włóż ją do wiaderka, a potem postaw wiaderko pod stołem</i>). Zapamiętuję informacje z krótkiego tekstu, który mi czytasz. Potrafię tworzyć opowiadania nie tylko ze zdań pojedynczych, ale także złożonych. Nieustannie wzbogacam zasób słownictwa. Doskonale odmianę trudniejszych słów. Potrafię powtarzać zdania złożone (np. <i>Koleżanka, którą spotkałem wczoraj, dała mi lizaka</i>). Dzięki licznym kontaktom społecznym uczę się dostosowywać swoje wypowiedzi do miejsca, sytuacji i osoby. Pod koniec tego okresu potrafię wymówić prawidłowo wszystkie głoski języka polskiego.
OD URODZENIA DO 6. MIESIĄCA ŻYCIA	POMIĘDZY 6. A 9. MIESIĄCEM ŻYCIA	POMIĘDZY 9. A 18. MIESIĄCEM ŻYCIA	POMIĘDZY 18. A 24. MIESIĄCEM ŻYCIA	POMIĘDZY 24. A 36. MIESIĄCEM ŻYCIA	POMIĘDZY 3. A 4. URODZINAMI	POMIĘDZY 4. A 5. URODZINAMI	POMIĘDZY 5. A 6. URODZINAMI

Każde dziecko jest inne, a jego tempo rozwoju indywidualne i niepowtarzalne.

Rozwój mowy należy wspierać już od pierwszych dni życia dziecka.

Szybkie rozpoznanie ewentualnych trudności oraz wczesna opieka logopedyczna są szansą na krótszy i bardziej efektywny proces terapeutyczny.

Jeżeli coś Cię niepokoi w rozwoju mowy dziecka, koniecznie zgłoś się do logopedy.

BIBLIOGRAFIA:

- Cieszyńska J., Korendo M., Fabisiak-Majcher A. (2007). *Wczesna interwencja terapeutyczna*. Kraków: Wydawnictwo Edukacyjne.
- Emiluta-Rozya D. (1994). *Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej MEN.
- Kaczmarek L. (1966). *Nasze dziecko uczy się mowy*. Lublin: Wydawnictwo Lubelskie.
- Michalak-Widera I., Węsierska K. (2012). *Test do badań przesiewowych mowy dla dzieci w wieku przedszkolnym*. Katowice: Wydawnictwo Unikat 2.
- Porayski-Pomsta J. (2015). *O rozwoju mowy dziecka. Dwa studia*. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.

OPRACOWANIE:

- mgr Agnieszka Tarczyńska-Platek
- mgr Hanna Głuchowska
- mgr Małgorzata Pańniczek
- dr Jakub Skrzek (**opieka merytoryczna**)
- mgr Agnieszka Szczodra

KOORDYNACJA PROJEKTU: mgr Dorota Leśniczek

